

Протокол № 1

спільного засідання Комітету з питань митної справи Громадської ради при Міністерстві фінансів України та Комітету практичного застосування митного законодавства Громадської ради при Держмитслужбі України

Дата та час проведення: 04 лютого 2021 року, 11 год. 00 хв.

Місце проведення: онлайн-зустріч в режимі ZOOM-конференції

присутні від Міністерства фінансів України

1. Бистрова Зоя Сергіївна, головний спеціаліст Відділу інституційного розвитку Департаменту митної політики Міністерства фінансів України

присутні від Державної митної служби України:

1. Сербайло Анатолій Іштванович, заступник директора Департаменту організації митного контролю та митного оформлення Держмитслужби України.
2. Пивоваров Василь Олександрович, заступник директора Департаменту таргетингу та профілювання митних ризиків Держмитслужби України.
3. Калинович Олексій Олександрович, в. о. директора Департаменту боротьби з контрабандою та митними правопорушеннями Держмитслужби України.

присутні від інститутів громадянського суспільства:

24 члени Комітетів Громадських рад при Мінфіні та Держмитслужбі та 1 експерт.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ

1. Щодо практичного впровадження електронних сервісів під час митного оформлення та внесення відповідних змін до законодавства (доповідач Стеценко П. І.).
2. Щодо необхідності внесення змін до нормативно-правових актів з питань митної справи, зокрема ПКМУ від 24.10.2018 №960 та від 21.05.2012 р. № 451, а також Наказів МФУ від 09.10.2012 р. № 1066 та від 10.03.2015 № 308 (доповідач Берестенко В. В.).
3. Щодо профілів ризику АСАУР та інші питання дотримання вимог митного законодавства (доповідач Андреев О. Л.).
4. Щодо втручання правоохоронних органів в процес митного оформлення (доповідач Берестенко В. В.).
5. Різне.
  - 5.1. Щодо звіту Комітету з питань митної справи Громадської ради при Міністерстві фінансів України про роботу, проведену протягом 2020 року (доповідач Вдовіна Г. В.).

СЛУХАЛИ:

Вдовіну Г. В., яка привітала присутніх, відкрила засідання, коротко проінформувала про підготовку до його проведення.

Стеценка П. І., який привітав усіх присутніх, подякував присутніх представників Мінфіну та Держмитслужби за участь у засіданні, а також Вдовіну Г. В. за допомогу в організації спільного засідання Комітетів, повідомив, що присутні 24 членів Комітету, кворум є, запропонував регламент засідання та поставив на голосування затвердження проекту порядку денного.

ГОЛОСУВАЛИ:

щодо затвердження порядку денного.

«за» – 24;

«проти» – 0;

«утримались» – 0.

ВИРІШИЛИ:

Затвердити порядок денний засідання

З питання 1 Порядку денного:

СЛУХАЛИ:

Стеценка П. І., який доповів щодо існуючих проблемних питань щодо внесення змін до митних декларацій, існування неузгодженостей між нормами законодавства та підзаконних актів та запропонував підтримати підготовлений проект звернення щодо необхідності внесення змін в підзаконні акти та подальшого впровадження електронних сервісів.

ВИСТУПИЛИ:

Бистрова З. С., яка проінформувала присутніх, що одним з пріоритетів уряду є впровадження електронних сервісів, а також про ведення Мінфіном відповідної нормотворчої роботи. Наголосила, що внесення змін до відповідних нормативних актів необхідно проводити з урахуванням можливостей їх реалізації в відповідних інформаційних системах митниці. Повідомила, що європейська практика внесення змін до митних декларацій є різною, але наразі Мінфін відкритий до пропозицій, та запропонувала долучитись до нормотворчої роботи.

Андрєєв О. Л., який проінформував щодо існування проблемних питань повернення коштів після внесення відповідних змін до митних декларацій, щодо різного трактування законодавства окремими митницями щодо можливості прийняття заяв на внесення змін до митних декларацій від уповноважених осіб, щодо неможливості внесення змін в графу «В» митної декларації для неплатників ПДВ.

Сербайло А. І., який висловив підтримку пропозицій Громадської ради та Мінфіну, запропонував окремо розглянути можливість механізму їх реалізації в вигляді конкретних технічних завдань розробникам програмного забезпечення, запропонував окремо зустрітись та детально обговорити всі проблемні питання.

ВИРІШИЛИ:

1. Прийняти за основу, підготовлений Стеценком П. І., проєкт звернення до Кабінету Міністрів України, Міністерства фінансів України та Держмитслужби України щодо необхідності внесення змін до Положення про митні декларації, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 травня 2012 р. № 450 «Питання, пов'язані із застосуванням митних декларацій» і Порядку оформлення аркушу коригування, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 06.11.2012 № 1145, а також передбачити впровадження відповідних електронних сервісів в інформаційних системах Держмитслужби.

2. Затвердження проєкту цього звернення винести на розгляд на чергове засідання Громадської ради при Держмитслужбі.

3. Створити робочу групу для більш детального обговорення питання з представниками Держмитслужби.

Відповідальні:

Вдовіна Г. В., Стеценко П. І.

З питання 2 Порядку денного:

СЛУХАЛИ:

Берестенка В. В., який доповів щодо існування значних корупціогенних факторів під час виконання формальностей щодо пропуску вантажів через митний кордон України в морських пунктах пропуску, внаслідок існування застарілого механізму багаторівневого паперового документообігу та необхідності неодноразового безпосереднього спілкування представників вантажоотримувачів та посадових осіб митниць.

Доповідач запропонував підтримати підготовлений ним проєкт звернення до Держмитслужби щодо необхідності ініціювання внесення змін в підзаконні акти для впровадження безконтактного виконання усіх формальностей за допомогою електронних сервісів. Також направити це звернення до Мінфіну від імені Комітету з питань митної справи Громадської ради при Міністерстві фінансів України.

ВИСТУПИЛИ:

Бистрова З. С., яка проінформувала присутніх, що в минулому році велось активне обговорення внесення змін в підзаконні акти щодо переведення вказаних формальностей в електронний формат та було декілька варіантів проєктів змін від різних міністерств та відомств.

Наразі Мінфіном підготовлені відповідні зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 21 травня 2012 р. № 451, відповідні погодження проведені і цей проєкт знаходиться в Кабінеті Міністрів України на затвердженні.

Зауважила, що після затвердження відповідних змін в ПКМУ будуть затверджені й відповідні зміни у наказах Мінфіну.

Сербайло А. І., який зазначив, що ці зміни планувалися ще у 2020 році, проте прийняті не були, висловив підтримку позиції Мінфіну щодо цього питання та готовність обговорювати пропозиції від Комітету.

Лазарєв О. С., який наголосив на тому, що окремі митниці здійснюють відповідні процедури в електронному вигляді і без пропонованих змін, тому це,

на його думку, більше залежить від позиції відповідних керівників митних органів та окремих підрозділів.

Запропонував представникам Держмитслужби орієнтувати особовий склад митниць більше застосовувати електронний документообіг.

Саргсян І. Л., яка наголосила на тому, що від представників суб'єктів ЗЕД надходять питання щодо неоднакового застосування електронного документообігу в різних митницях, висловила підтримку позиції Лазарева О. С. щодо орієнтування особового складу митниць до якнайширшого застосування електронного документообігу.

Стеценко П. І., який наголосив на тому, що, на його погляд, відповідний адміністративний вплив керівництва Держмитслужби на ці процеси матиме тимчасовий характер. Тільки пропонувані зміни до законодавства та подальша їх імплементація в програмні комплекси Держмитслужби забезпечать виконання митних формальностей та електронний документообіг в автоматичному режимі.

Андреев О. Л., який наголосив на тому, що окремі електронні сервіси вже зараз можливо реалізувати в програмному комплексі Держмитслужби і без внесення відповідних змін в підзаконні акти.

ВИРІШИЛИ:

1. Прийняти за основу підготовлений Берестенком В. В. проєкт звернення до Держмитслужби України щодо необхідності внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України: від 24 жовтня 2018 р. №960 та від 21 травня 2012 р. № 451; а також до Порядку виконання митних формальностей при здійсненні транзитних переміщень, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 09.10.2012 р. № 1066 та Порядку виконання митних формальностей на морському та річковому транспорті, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 10.03.2015 № 308.
2. Затвердження проєкту цього звернення винести на розгляд на чергове засідання Громадської ради при Держмитслужбі.
3. Направити звернення до Мінфіну від імені Комітету з питань митної справи Громадської ради при Міністерстві фінансів України.
4. Створити робочу групу з членів Комітетів для більш детального обговорення питання з представниками Держмитслужби.

Відповідальні:

Вдовіна Г. В., Стеценко П. І.

З питання 3 Порядку денного:

СЛУХАЛИ:

Андреева О. Л., який доповів щодо проблемних питань відпрацювання критеріїв ризику автоматичної системи аналізу ризиків (АСУР) під час митного оформлення в частині вибіркості контролю та неврахування позитивної історії перевірки товарів та суб'єктів ЗЕД.

Доповідач запропонував Держмитслужбі переглянути відповідні процедури з урахуванням позитивної історії перевірок з метою зменшення «ризиковості» операцій та кількісних показників видів контролю.

ВИСТУПИЛИ:

Вдовіна Г. В., Мурзов Є. А., Саргсян І. Л., Стеценко П. І., Черкач В. Б., Систриєнський Ю. В., Тасліцький Г. І., Потапова Н. В., Богомолів А. Ю., які навели конкретні випадки застосування АСУР під час митного оформлення. Ці критерії, на думку учасників засідання, мають низьку ефективність з точки зору виявлення можливих порушень митного законодавства, але призводять до додаткових фінансових витрат суб'єктів ЗЕД, генерують потенційно корупційні фактори, а тому потребують доопрацювання.

Пивоваров В. О., який проінформував присутніх що історія відпрацювання критеріїв ризику АСУР враховується при подальшому митному оформленні, але на позитивну історію як суб'єкта, так і товару впливають також інші фактори, не пов'язані з роботою АСУР (наявність карток відмови, інші результати виконання митних формальностей, тощо).

З приводу нетипової завантаженості транспортного засобу (контейнеру) зазначив, що це загальносвітова практика аналізу неоднорідності завантаження, яка може вказувати на можливі порушення.

Запропонував надати конкретні митні оформлення для більш детального аналізу в кожному конкретному випадку.

Щодо застосування профілів ризику АСУР в межах секторального плану державного ринкового нагляду і контролю нехарчової продукції на 2021 рік зазначив, що вказані критерії є т.зв. «рамковими», за наповнення яких відповідають інші департаменти Держмитслужби.

Зауважив, що фахівці Департаменту таргетингу нещодавно виявили, що спрацювання вказаних критеріїв відбувається з підвищеною селективністю.

Представник Держмитслужби пообіцяв, що найближчим часом буде проведено аналіз застосування вказаного критерію АСУР в частині зменшення селективності, переорієнтування системи, в першу чергу, на документальний контроль (а не «важкі» форми митного контролю, як митний огляд, вивантаження, тощо), а також застосування вибіркового контролю випадковим методом, як це і передбачено положеннями Митного кодексу України.

Щодо критеріїв ризику по автозапчастинам: просив надати перелік конкретних випадків для проведення аналізу та надання аргументованої відповіді.

Щодо декларацій типу ЕА повідомив, що по вказаним деклараціям діють окремі профілі АСУР, оскільки митне оформлення товарів за цими деклараціями може бути здійснено без пред'явлення їх митниці, а тому існують значні ризики можливих порушень митного законодавства.

Запропонував членам Громадської ради долучитись до співпраці шляхом надання пропозиції щодо додаткових критеріїв по оцінці суб'єктів господарювання, які були б об'єктивними та дозволяли оцінювати їх з позитивної сторони і які б дозволили додатково «прибрати» для таких суб'єктів «важкі» форми контролю.

Щодо критеріїв ризику по митній вартості товарів зазначив, що хоч останніми змінами до Митного кодексу України передбачена обов'язковість виконання митних формальностей, згенерованих АСУР, але підзаконними актами передбачено механізм, коли в кожному окремому випадку відповідний

підрозділ митного органу вирішує доцільність проведення тих чи інших митних формальностей.

Підкреслив, що Держмитслужба на постійній основі надає роз'яснення територіальним органам з цих питань, тому якщо є якісь точкові проблемні питання, то необхідно звертатись саме до митниць на місцях.

Щодо моніторингу ефективності застосування митних формальностей АСУР повідомив, що система є самонавчальною та постійно вдосконалюється, але також на цей процес впливає внесення в систему результатів здійснення митних формальностей конкретною посадовою особою митниці.

Зважаючи на значний обсяг митних оформлень Держмитслужба не має змоги повністю відслідкувати дотримання вимог законодавства під час внесення результатів здійснення митних формальностей в систему в усіх випадках.

Висловив припущення, що, можливо, система потребує доопрацювання в частині розширення класифікатора результатів виконання митних формальностей та запевнив, що Держмитслужба відкрита до пропозицій з цього питання.

Для оперативного реагування закликав членів Комітету в разі виявлення некоректного спрацювання АСУР звертатись з відповідним запитом на портал Держмитслужби в розділ електронних скарг.

Бистрова З. С. зазначила, що наразі в Міністерстві юстиції України знаходиться на погодженні проект змін до відповідного наказу Мінфіну, який відповідає європейським рамковим стандартам та повністю врегулює це питання.

Стеценко П. І., запропонував створити робочу групу та провести окрему зустріч з представниками Держмитслужби для напрацювання змістовних пропозицій.

Вдовіна Г. В. в доповнення до пропозиції Стеценка П. І. запропонувала винести обговорення цього питання на чергове засідання Громадської ради при Держмитслужбі.

ВИРІШИЛИ:

1. Створити робочу групу із членів Комітетів для напрацювання змістовних пропозицій щодо проблемних питань практичного застосування АСУР під час митного оформлення.

2. Ініціювати проведення відповідних зустрічей з представниками Держмитслужби.

3. За результатами зустрічі та напрацьованих пропозицій винести на обговорення це питання на чергове засідання Громадської ради при Держмитслужбі.

Відповідний проект звернення, підготовлений Богомолвим А. Ю., винести на затвердження на чергове засідання Громадської ради при Держмитслужбі.

Відповідальні:

Вдовіна Г. В., Стеценко П. І.

З питання 4 Порядку денного:

СЛУХАЛИ:

Берестенка В. В., який доповів, що АМЕУ було зібрано статистику щодо відпрацювання орієнтувань правоохоронних органів щодо можливих порушень законодавства під час митного оформлення товарів. Отримані статистичні дані показують низьку ефективність вказаних орієнтувань, крім того, в окремих випадках ці орієнтування не відповідають вимогам законодавства, а відтак не підлягають виконанню митними органами. Ця ситуація створює додаткові корупціогенні фактори, а суб'єкти господарювання зазнають додаткових втрат. В минулому було анонсовано, що всі орієнтування будуть надходити до центрального апарату Держмитслужби і після перевірки на відповідність вимогам законодавства ця інформація буде вноситись в АСУР в електронному вигляді для відпрацювання відповідними територіальними органами. Однак за наявною інформацією це не було реалізовано і наразі орієнтування надходять в різних форматах від різних адресатів безпосередньо до територіальних органів – місцевих митниць. При цьому в окремих випадках посадові особи митниць в порушення діючого законодавства виконують незаконні доручення правоохоронних органів.

Доповідач запропонував розглянути та підтримати підготовлений ним відповідний проєкт звернення, в додатку до якого надано всю наявну інформацію з цього питання.

ВИСТУПИЛИ:

Калинович О. О., який повідомив, що нещодавно приступив до виконання обов'язків керівника відповідного департаменту Держмитслужби, а тому наразі ним проводиться робота по аналізу та збору статистичних даних по цьому питанню, особливо в частині ефективності таких орієнтувань та дотримання законності.

Повідомив, що на даний час Мінфіном та Держмитслужбою розробляються зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 23 травня 2012 р. № 467 щодо вичерпного переліку підстав проведення митного огляду.

Щодо орієнтувань в електронному вигляді зазначив, що то був експериментальний проєкт, який діяв протягом трьох місяців, за цей час були отримані певні напрацювання, результати яких враховуються при розробці вищезазначених змін. Держмитслужба постійно веде роботу щодо моніторингу безумовного дотримання законодавства посадовими особами митниць під час відпрацювання орієнтувань правоохоронних органів.

Черкач В. Б. поцікавилась щодо результатів затримання у вересні 2020 року на Галицькій митниці (п/п «Краківець») великої партії автозапчастин, що переміщувались через митний кордон України з порушенням митних правил. Її громадською організацією було направлено декілька запитів до різних адресатів, але обґрунтованих відповідей отримано не було. Наголосила, що громадськість цікавить не сам факт гучного затримання, але і кінцевий результат таких подій.

Калинович О. О., повідомив, що вказана справа ще розслідується і пообіцяв інформувати громадськість про результати цього розслідування.

Вдовіна Г.В. поцікавилася наявністю скарг конкретних суб'єктів ЗЕД з означеної проблематики та наголосила на доцільності їх наявності для об'єктивного розгляду порушеного питання.

ВИРІШИЛИ:

1. Прийняти за основу підготовлений Берестенком В. В. проєкт звернення до Кабінету Міністрів України, Міністерства фінансів України та Держмитслужби України щодо здійснення невідкладних заходів, направлених на недопущення втручання правоохоронних органів у митне оформлення товарів шляхом надсилання до органів Державної митної служби України доручення на проведення огляду (переогляду) товарів, транспортних засобів комерційного призначення з порушеннями норм постанови Кабінету Міністрів України № 467 від 23.05.2012 р.
2. Затвердження проєкту цього звернення винести на розгляд на чергове засідання Громадської ради при Держмитслужбі.

Відповідальні:

Вдовіна Г. В., Стеценко П. І.

З питання 5.1 Порядку денного:

СЛУХАЛИ:

Вдовіну Г. В., яка стисло доповіла про роботу, проведену Комітетом з питань митної справи Громадської ради при Міністерстві фінансів України в 2020 році.

В частині пропозицій Трусова С.І. акцентувала увагу на відмінностях між звітом та аналітичною довідкою.

Запропонувала взяти звіт до відома у запропонованій редакції.

ВИРІШИЛИ:

1. Взяти до відома звіт про роботу, проведену Комітетом з питань митної справи Громадської ради при Міністерстві фінансів України в 2020 році.
2. Направити зазначений звіт до Голови Громадської ради при Міністерстві фінансів України Олексієнка Д. В. до відома та Міністерства фінансів України для розміщення на його офіційному веб-порталі.

Відповідальні:

Вдовіна Г. В.

З питання 5 Порядку денного:

СЛУХАЛИ:

Стеценка П. І., який запропонував за результатами засідання створити робочі групи з членів Комітетів для проведення найближчим часом зустрічей з представниками Держмитслужби щодо детального аналізу проблемних питань та пропозицій Комітету, які обговорювались на засіданні.

ВИРІШИЛИ:

1. Створити робочу групу для обговорення питань щодо впровадження електронних сервісів та внесення відповідних змін до законодавства в складі:

Берестенко В. В., Богомоллов А. Ю., Лазарев О. С., Ляденко І. Г., Саргсян І. Л.,
Стеценко П. І., Хмельницький Л. Д.

2. Доручити Вдовиній Г. В. та Стеценку П. І. здійснити організаційно-комунікаційні заходи щодо підготовки зустрічі.

3. Здійснити організаційні заходи щодо створення робочої групи для детального обговорення проблемних питань застосування АСУР.

Відповідальні:

Вдовіна Г. В., Саргсян І. Л.

Голова

Г.В. Вдовіна

Секретар

В.В. М'ясоєдов

СПИСОК

учасників спільного засідання Комітету з питань митної справи Громадської ради при Міністерстві фінансів України та Комітету практичного застосування митного законодавства Громадської ради при Держмитслужбі України

1. Андреев Александр Леонідович
2. Берестенко Віктор Вікторович
3. Богомолів Андрій Юрійович
4. Вдовіна Галина Володимирівна
5. Грицишин Людмила Михайлівна
6. Зібницький Ілля Дмитрович
7. Колихалова Ольга Олександрівна
8. Колядін Ігор Васильович
9. Крилач Олена Миколаївна
10. Луговець Валерій Анатолійович
11. Марченко Вікторія Олександрівна
12. Мурзов Євген Андрійович
13. М'ясоєдов Владислав Вячеславович
14. Овадчук Павло Павлович
15. Платонов Олег Ісаакович
16. Потапова Наталія Василівна
17. Саргсян Ірина Леонідівна
18. Систриєвський Юрій Володимирович
19. Стеценко Петро Іванович
20. Тасліцький Герман Ігорович
21. Тищенко Анна Олексіївна
22. Трусов Сергій Іванович
23. Хмельницький Леонід Давидович
24. Черкач Вікторія Богданівна
25. Шутьга Світлана Василівна
26. Ляденко Ірина Григорівна

Секретар

В.В. М'ясоєдов